

Onderwerp	Rechtmatigheidsverantwoording VRT en SamenTwente
Zaaknummer	694881
Datum	18 juni 2024
Portefeuillehouder	drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM J. Rohaan-Vlijm
Medewerker	Pijffers, J. (Jan)

Doel

Ter informatie: een toelichting op de ontwikkelingen bij de Veiligheidsregio Twente (VRT) en SamenTwente in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording en jaarrekening 2023.

Aanleiding

Met ingang van 2023 nemen decentrale overheden zelf een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Sinds de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording per 2023 zijn er in de loop van 2023 en 2024 verschillende aanvullingen en interpretaties geweest. Het wetgevingsproces is in dit verband ook nog maar half afgerond.

Daarnaast is in de financiële verordening van de VRT en SamenTwente vastgelegd welke overschrijdingen van de budgetten en/of investeringskredieten niet als onrechtmatig hoeven te worden aangemerkt. Het zijn bepalingen die ontleend zijn aan de modelverordening van de VNG. In eerdere jaren vormden dezelfde bepalingen ook altijd het vertrekpunt voor de toets op begrotingsonrechtmatigheden. Destijds nog uitgevoerd door de accountant. Die bewuste bepaling lijkt nu echter geen rechtskracht meer te hebben. In de loop van april 2024 heeft de commissie BBV duidelijk gemaakt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringen per definitie onrechtmatig zijn. Er dient dus “bruto” te worden gekeken naar de overschrijdingen. En dit brutobedrag moet worden afgezet tegen de verantwoordingsgrens die is afgesproken met het Algemeen Bestuur. In deze memo leggen we de impact uit van deze gang van zaken op de jaarstukken 2023 en de passages die daarin zijn vermeld over de rechtmatigheidsverantwoording voor de VRT en SamenTwente.

Inhoudelijke boodschap

Aanbieding voorlopige jaarstukken VRT en SamenTwente

Begin april zijn de concept-jaarrekening van VRT en SamenTwente samen met de jaarrekeningen en begrotingen van de andere verbonden partijen aangeboden aan de gemeenteraden. Deze stukken liggen ter bespreken voor in uw raadsvergadering. De concept-jaarrekening is daarbij voorzien van een eerste rechtmatigheidsverklaring van het dagelijks bestuur. Over de rechtmatigheidsverantwoording zijn in de loop van april en mei 2024 (mede in afstemming met de controlerend accountant) nieuwe inzichten ontstaan. Deze spitsen zich toe op de duiding van het zogenaamde begrotingscriterium.

Duiding begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is het criterium waarmee wordt getoetst of het budgetrecht van de raad (lees algemeen bestuur) is nageleefd. Aanvankelijk was dit een toets op eventuele overschrijdingen van budgetten en/of investeringskredieten die door het algemeen bestuur zijn vastgesteld.

In de financiële verordening van de VRT en SamenTwente is vastgelegd welke overschrijdingen van de budgetten en/of investeringskredieten niet als onrechtmatig hoeven te worden aangemerkt. Zo hebben beide verbonden partijen jaarlijks te maken met extra lasten waar direct gerelateerde baten tegenover staan. Deze bepalingen in de financiële verordening van de VRT en SamenTwente waarin uiteengezet is welke overschrijdingen niet als onrechtmatigheden hoeven te worden aangemerkt zijn geen nieuwe zelfgekozen bepalingen, maar zijn met het algemeen bestuur overeengekomen. Het zijn bepalingen die ontleend zijn aan de modelverordening van de VNG. In eerdere jaren vormden dezelfde bepalingen ook altijd het vertrekpunt voor de toets op begrotingsonrechtmatigheden. Destijds nog uitgevoerd door de accountant. Die bewuste bepaling lijkt nu echter geen rechtskracht meer te hebben. In de loop van april 2024 heeft de commissie BBV duidelijk gemaakt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringen per definitie onrechtmatig zijn. Er dient dus “bruto” te worden gekeken naar de overschrijdingen. En dit brutobedrag moet worden afgezet tegen de verantwoordingsgrens die is afgesproken met het Algemeen Bestuur.

Daarnaast zijn in de laatste kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV ook overige afwijkingen ten opzichte van de begroting (zoals minder lasten dan geraamd, meer baten dan geraamd en minder baten dan geraamd) onderdeel van het begrotingscriterium. De rechtmatigheidstoets omvat daarmee het geheel van alle afwijkingen ten opzichte van de begroting. De afwijkingen die vallen onder categorie “overige afwijkingen” zijn in principe niet onrechtmatig. Ze worden pas onrechtmatig als de afwijkingen niet tijdig zijn gemeld aan het algemeen bestuur. Wat ‘tijdig’ is, is nog niet gedefinieerd bij beide verbonden partijen. Normaliter worden de verschillen toegelicht via de P&C-cyclus (de tussentijdse bestuursrapportage en de jaarrekening). Maar of dit dan tijdig is, is niet vastgelegd.

Rechtmatigheidsverantwoording VRT

Omdat de bepaling in de financiële verordening over de overschrijding van de lasten van de budgetten en/of investeringskredieten geen rechtskracht meer lijkt te hebben zijn alle overschrijdingen in op dit onderdeel onrechtmatig. Met een bruto-overschrijding van ca. € 8 mln. stijgt de onrechtmatigheid ver uit boven de afgesproken grens. Daarnaast moeten de verschillen die vallen onder de “overige afwijkingen” ook worden aangemerkt als onrechtmatig. De omvang van deze onrechtmatigheid bedraagt 7,0 mln. Met de nieuwe technische uitleg over het begrotingscriterium komt de omvang van de onrechtmatigheden uit op een bedrag van € 15,5 mln.

Rechtmatigheidsverantwoording SamenTwente

Omdat de bepaling in de financiële verordening over de overschrijding van de lasten van de budgetten en/of investeringskredieten geen rechtskracht meer lijkt te hebben zijn alle overschrijdingen in op dit onderdeel onrechtmatig. Met een bruto-overschrijding van € 4,9 mln. stijgt de onrechtmatigheid uit boven de afgesproken grens. De omvang van de verschillen die vallen onder de “overige afwijkingen” bedraagt € 2,6 mln. Deze onrechtmatigheden zijn overigens in 2023 wel gemeld aan het algemeen bestuur via de bestuursrapportage(s) en worden definitief verantwoord via de jaarrekening.

Slotsom

Het oordeel “niet rechtmatig” is in de verantwoording voor het jaar 2023 onvermijdelijk. Dat oordeel is volledig toe te schrijven aan de technisch strikte interpretatie die de commissie BBV er nu aan geeft. De perikelen zijn vanaf 2024 en te ondervangen door:

- Het actualiseren van de financiële verordening (opnemen van een definitie voor het begrip “tijdig”). Daarmee wordt categorie “overige afwijkingen” structureel opgevangen in de verantwoording.
- Jaarlijkse indiening van een technische begrotingswijziging in de laatste vergadering van het AB, zodat de overschrijdingen t.o.v. de begroting (die volgens de verordening als rechtmatig waren aangemerkt), ongedaan worden gemaakt. Hierbij hoort de kanttekening dat voor begrotingswijzigingen die voor gemeenten niet budgetneutraal zien, een zienswijze procedure voor gemeenteraden van 12 weken gevolgd dient te worden. Dit kan in voorkomende gevallen betekenen dat een begrotingswijziging niet tijdig kan plaatsvinden en alsnog de onrechtmatigheid moet worden geaccepteerd.

Reactie accountant

De kwestie is in de jaarrekeningcontrole 2023 met de accountant besproken. De accountant geeft ook aan verrast te zijn door de opstelling van de commissie BBV en de duiding die ze geven aan het begrotingscriterium. Tegelijkertijd geeft ze aan dat ze wel gebonden is aan deze interpretatie. En daarom enkel een goedkeurende verklaring voor getrouwheid kunnen afgeven voor de jaarrekening als het dagelijks bestuur in haar rechtmatigheidsverantwoording het oordeel van onrechtmatigheid afgeeft.

Conclusie

Rechtmatigheidsverantwoording VRT

De nieuwe inzichten leiden tot de conclusie dat in de definitieve versie van de jaarrekening het dagelijks bestuur van oordeel zal zijn dat de lasten en baten niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. Volgens de reeds aangeboden voorlopige jaarstukken bedroeg de omvang van de geconstateerde financiële onrechtmatigheden in 2023 0,6 mln., ruimschoots passend binnen de met het bestuur afgesproken grens van 2,0 mln. (=3% van de begroting). Met de nieuwe technische uitleg over het begrotingscriterium komt de omvang van de onrechtmatigheden uit op een bedrag van 15,5 mln. Met de aanpassing van het oordeel in de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur in onrechtmatig, is de accountant voornemens om een goedkeurende verklaring af te geven voor de getrouwheid.

Rechtmatigheidsverantwoording SamenTwente

De nieuwe inzichten leiden tot de conclusie dat in de definitieve versie van de jaarrekening het dagelijks bestuur van oordeel zal zijn dat de lasten en baten niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. Met de nieuwe technische uitleg over het begrotingscriterium komt de omvang van de onrechtmatigheden uit op een bedrag van € 4,9 miljoen en overschrijden daarmee de toegestane verantwoordingsgrens van € 751.000 (1% van de lasten). Met de aanpassing van het oordeel in de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur in onrechtmatig, is de accountant voornemens om een goedkeurende verklaring af te geven voor de getrouwheid.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris,

drs. D. Lacroix

de burgemeester,

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM